

Avaleht>Perekonnaasjad ja pärimine>Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine

Horvaatia

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Seoses asjaoludega, mille puhul vanem võib lapse ilma teise vanema nõusolekuta viia seaduslikult teise riiki, tuleb eristada järgmisi olukordi:

a) kui vanem, kelle juures laps elab, soovib lapse viia seaduslikult teise riiki, ja

b) kui vanem, kelle juures laps ei ela, aga kellega lapsel on isiklik suhe, soovib lapse viia seaduslikult teise riiki.

a) Vanem, kelle juures laps elab, võib pärast lahutust oma igapäevase vanemliku hoole osana viia lapse seaduslikult teise riiki (nt ühepäevasele ekskursioonile), tingimusel, et see ei ohusta teise vanema õigust luua lapsega isiklik suhe, nagu on sätestatud perekonnaseaduse (*Obiteljski zakon (Narodne Novine)* (NN; Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne) nr 103/15), edaspidi ObZ 2015) artiklites 95 ja 119. See tähendab, et olenemata sellest, kas vanemad vastutavad lapse hooldamise ja kasvatamise eest ühiselt või eraldi, on neil õigus juhul, kui laps on kummagi hooldusel, õigus teha iseseisvalt igapäevaseid lapsega seotud otsuseid (ObZ 2015 artikkel 110). Kui vanemad vastutavad pärast lahutust ühiselt lapse hooldamise ja kasvatamise eest (ObZ 2015 artikkel 104), tuleb lapsele olulised otsused teha üksmeelselt (ObZ 2015 artikkel 108). Võttes arvesse, et juhuslik reis teise riiki (nt ühepäevane ekskursioon) ei hõlma lapse alalise või ajutise elukoha muutmise kavatsust ning seetõttu ei ole seda ObZ 2015 artiklis 100 osutatud lapse individuaalsete märkimisväärtuste õiguste ammendavas loetelus, tuleks seetõttu vastavalt kohaldada ObZ 2015 artikli 99 lõiget 2. Sama kehtib juhul, kui vanemal, kelle juures laps pärast lahutust elab, on osaline hooldusõigus (ObZ 2015 artikkel 105). Kui aga vanemal, kelle juures laps pärast lahutust elab, on kohtu korralduse kohaselt ainuhooldusõigus, ei ole tal lapse ajutiselt teise riiki viimiseks teise vanema nõusolekut vaja (ObZ 2015 artikli 105 lõige 5).

b) kui vanem, kelle juures laps pärast lahutust ei ela, aga kellega lapsel on jätkuvalt isiklik suhe, otsustab lapse seaduslikult viia teise riiki, võib ta seda teha tingimusel, et see teises riigis viibimine on ajutine (nt ühepäevane ekskursioon), mis toimub ajal, kui sellel vanemal on õigus otsesele isiklikule suhtlemisele lapsega (ObZ 2015 artikkel 121), ja tingimusel, et seda õigust ei ole kohtu korraldusega keelatud ega piiratud (ObZ 2015 artiklid 123–126). See tähendab, et olenemata asjaolust, kas vanemad vastutavad lapse hooldamise ja kasvatamise eest ühiselt või eraldi, on neil juhul, kui laps on kummagi hooldusel, õigus teha iseseisvalt igapäevaseid lapsega seotud otsuseid (ObZ 2015 artikkel 110). Kui vanemad vastutavad pärast lahutust ühiselt lapse hooldamise ja kasvatamise eest (ObZ 2015 artikkel 104), tuleb lapse jaoks olulised otsused teha üksmeelselt (ObZ 2015 artikkel 108). Võttes arvesse, et ajutine viibimine teises riigis (nt ühepäevasel ekskursioonil) ajal, millal vanemal on õigus otsesele isiklikule suhtlemisele lapsega, ei hõlma lapse alalise või ajutise elukoha muutmise kavatsust, ning seetõttu ei ole seda ObZ 2015 artiklis 100 osutatud lapse individuaalsete märkimisväärtuste õiguste ammendavas loetelus, tuleks seetõttu vastavalt kohaldada ObZ 2015 artikli 99 lõiget 2d. Sama kehtib juhul, kui vanemal, kelle juures laps pärast lahutust elab, on osaline hooldusõigus (ObZ 2015 artikkel 105), sest vanemal, kes hoiab lapsega otsest isiklikku suhet, on vabadus ja õigus esindada last igapäevaküsimustes ajal, kui laps on tema hooldusel (vastavalt ObZ 2015 artiklitele 110 ja 112 koostoimes artikli 105 lõikega 1).

Nendes olukordades tuleks rõhutada ObZ 2015 artikli 111 olulisust. Teisisõnu on mõlemad vanemad, olenemata sellest, kas neil on ühine hooldusõigus või on ühel vanemal ainuhooldusõigus, kohustatud andma teineteisele lapse kohta teavet lapse võimaliku välisriiki viimise kohta. Lisaks sellele, et see on vanemate seaduslik kohustus, on piiri ületamisel nõutavad isikut tõendavad ja muud dokumendid, mis lapsel või kummalgi vanemal peaksid kaasas olema. Kui üks vanem arvab, et teine vanem võib lapse ajutist äraviimist kuritarvitada, on tal võimalus taotleda kohtult kohtuvälises menetluses ühe ObZ 2015 artiklis 418 sätestatud meetme võtmist, et tagada vanema ja lapse isikliku suhet määrava otsuse täitmine, või ühe ObZ 2015 artiklis 419 sätestatud meetme võtmist, millega tagatakse lapse ohutu naasmine.

Kõige soovitatavam lahendus on see, et vanemad jõuavad üksmeelsele kokkuleppele nii selles kui ka muudes küsimustes, mida nad seejärel saavad reguleerida ühise hooldusõiguse lepinguga (ObZ 2015 artikli 106 lõige 3).

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Lapse mis tahes (alaline) viimine teise riiki, eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta, nõuab mõlema vanema nõusolekut. Olenemata sellest, kas vanemad vastutavad ühiselt lapse hooldamise ja kasvatamise eest või on ühel neist osaline hooldusõigus, peab vanem, kes viib lapse ära ning seega muudab lapse ajutist või alalist elukohta, saama selle tegemiseks teise vanema kirjaliku nõusoleku (ObZ 2015 artiklid 100 ja 108). Kui aga vanemal, kelle juures laps pärast lahutust elab, on ainuhooldusõigus, ei pea ta lapse teise riiki viimiseks, eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta, saama teise vanema nõusolekut (ObZ 2015 artikli 105 lõige 5).

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui vanem soovib last teise riiki viies muuta lapse ajutist või alalist elukohta, aga ei saa teise vanema kirjalikku nõusolekut, määrab kohus kohtuvälises menetluses kindlaks, kumb vanem esindab lapse huve selles küsimuses paremini (ObZ 2015 artikli 100 lõige 5 ja artikli 478 lõige 1). Enne selle kohtuvälise menetluse algatamist peab toimuma kohustuslik kohtuväline nõustamismenetlus, mille puhul on seatud eesmärk, et sotsiaalteenuste osakonna eksperdid püüavad aidata vanematel jõuda selles küsimuses kokkuleppele (ObZ 2015 artikkel 481 – kohtuväline nõustamismenetlus kui ObZ artikli 100 lõike 5 kohase menetluse algatamise menetluslik nõue). Kui vanemad ei suuda kohustusliku nõustamise käigus kokkuleppele jõuda, otsustab selle küsimuse üle kohus kohtuvälises menetluses, mille puhul keskendutakse eelkõige järgmisele: lapse vanus ja arvamus, lapse õigus luua isiklik suhe teise vanemaga, vanemate soov ja valmidus teha hooldusõiguse teostamisel koostööd, vanemate isiklikud asjaolud, vanemate alaliste elukohtade vahemaa ning koht, kuhu lapse saaks ümber paigutada, ning nende kohtade vaheline transpordiühendus ja vanemate liikumisvabadus (ObZ 2015 artikkel 484).

Tuleb aga rõhutada, et kui ühel vanemal on ainuhooldusõigus, ei pea ta lapse viimiseks teise riiki, eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta, saama teise vanema nõusolekut, st sellisel juhul ei ole teise vanema vastuväitel õiguslikku alust (ObZ 2015 artikli 105 lõige 5).

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Nagu on osutatud küsimuste 1–3 vastustes, reguleeritakse vanemate õigusi ja kohustusi ObZ 2015-ga erinevalt, olenevalt sellest, kas laps viiakse teise riiki ajutiselt (nt ühepäevasele ekskursioonile, millega ei ohustata teise vanema õigusi) või viiakse laps alaliselt teise riiki alaliselt, eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta.

Viimati uuendatud: 23/08/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.